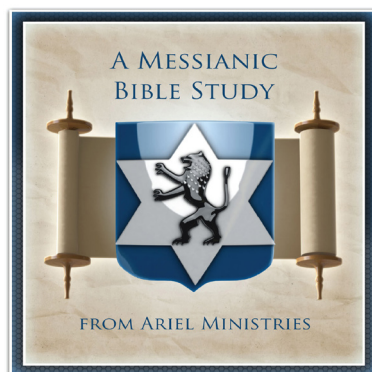

אלוהותו של המשיח

מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום

www.ariel-israel.org.il

אלוהותו של המשיח

מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום

THE DEITY OF THE MESSIAH

תוכן העניינים

3	הקדמה.....
3	1. השמות האלוהיים של המשיח.....
3	א. אלוהים.....
4	ב. בן האלוהים.....
4	ג. אדון.....
4	ד. האלפא והאומגה / האלף והתו.....
4	ה. הראשון והאחרון.....
4	ו. צלם של האלוהים.....
4	ז. צלם עצמותו.....
4	2. התכונות האלוהיות של המשיח.....
5	א. נצחיות.....
5	ב. אינו משתנה.....
5	ג. קיום עצמי / בלתי תלוי.....
5	ד. חיים.....
5	ה. מלוא האלוהות.....
5	ו. קדושה.....
6	ז. ריבונות.....
6	ח. כל יכול.....
6	ט. יודע הכול.....
6	י. נמצא בכל מקום.....
6	3 מעשיו האלוהיים של המשיח.....
6	א. המשיח היה פעיל בבריאה.....
7	ב. מקיים ונושא את כל היקום.....
7	ג. סליחת חטאים.....
7	ד. ישוע שולח את רוח הקודש אל העולם.....
7	ה. התקומה מהמתים.....
7	ו. המשפט הסופי.....
7	4. המשיח מקבל הערצה וכבוד.....
8	5. מעניק חיי עולם.....
8	6. המשיח והריבוי משולש הפנים הקיים באלוהים.....
8	א. המשיח ואלוהים האב הם אחד.....
8	ב. המשיח ורוח הקודש הם אחד.....
8	7. המשיח עצמו טען לאלוהות.....
9	א. ישוע טען לקרבה מוחלטת לאלוהים.....
9	1. להכיר את המשיח משמעו להכיר את אלוהים.....
9	2. לראות את המשיח משמעו לראות את אלוהים.....
9	3. לקבל את המשיח משמעו לקבל את אלוהים.....
9	4. לכבד את המשיח משמעו לכבד את אלוהים.....
9	5. אחדות יחידה במינה עם אלוהים.....
9	ב. ישוע טען שמי שמאמין בו ייושע.....
9	ג. ישוע טען להיותו אדונם של תלמידיו.....
10	ד. ישוע טען שהוא הריבון השולט בחוקים וביסודות שכונן אלוהים.....
10	8. המשמעות של kenosis.....

”הַכֹּל נְהִיָּה עַל יַדָּיו, וּמִבְּלִעְדָּיו לֹא נְהִיָּה כָּל אֲשֶׁר נְהִיָּה.”

(יוחנן א 3)

הקדמה

בשיעור זה נסקור את נושא אלוהותו של המשיח ואת הראיות לכך. נדון בהן באמצעות חלוקה לשבעה תחומים.

1. השמות האלוהיים של המשיח

השמות והתארים של המשיח הם הראיה הראשונה לכך שאינו אדם רגיל. השמות שניתנו לישוע המשיח רומזים על אלוהות או מצביעים עליה במפורש. בברית החדשה מופיעים שבעה שמות כאלה.

א. אלוהים

ישוע נקרא "אלוהים" ביוחנן א 1: "בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדָּבָר, וְהַדָּבָר הָיָה עִם הָאֱלֹהִים, וְאֵלֵהִים הָיָה הַדָּבָר".

בפסוק 14 מבהיר יוחנן שזה שהוא מדבר עליו במונחים של "הדבר" הוא ישוע. פסוק 1 קובע ש"הדבר היה עם האלוהים", כלומר, הוא נבדל מאלוהים, ובהמשך הפסוק נאמר "ואלוהים היה הדבר", כלומר ש"הדבר" שווה לאלוהים. כיצד זה אפשרי? ניתן להבין זאת רק כאשר מבינים את הריבוי משולש הפנים הקיים באחדות האלוהית (אלוהים האב, המשיח בן האלוהים ורוח אלוהים / רוח הקודש - אלוהים אחד). ניתן לומר שהוא "היה עם האלוהים" מפני שישוע כפי שמופיע בפסוק איננו אלוהים האב וגם איננו רוח אלוהים. אבל הוא כן בן האלוהים, "הדבר", שכן "אלוהים היה הדבר".

דוגמה נוספת לשם אלוהי זה המיוחס לישוע מופיעה ביוחנן כ 28:

"הַשֵּׁיב תֵּאֲמָא וְאָמַר לוֹ: 'אֲדוֹנִי וְאֵלֵהִי!'"

תאמא, תלמידו הספקן של ישוע, ראה את ישוע לאחר שקם לתחייה ופנה אליו במילים: "אֲדוֹנִי וְאֵלֵהִי!" ישוע לא ניסה לתקן את דבריו ולומר לו: "לא, תאמא, אני אדונך אבל אינני אלוהיך".

דוגמה שלישית מופיעה באיגרת אל העברים א 8:

"אֶךְ עַל הַיָּבֵן הוּא אוֹמֵר, 'כִּסְאָךָ, אֱלֹהִים, עוֹלָם וָעֶד, שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל שֵׁבֶט מַלְכוּתְךָ'".

ישוע מכונה בפסוק הזה בשם "אלוהים". מחבר האיגרת אל העברים מסביר שמובאה זו מתהילים מה 7 מתייחסת לבן - לבן האלוהים. אם כן, הברית החדשה מייחסת כאן בבירור את השם "אלוהים" לישוע.

ב. בן האלוהים

תואר זה נחשב בעם ישראל הקדום כתואר בעל משמעות אלוהית. התואר "בן אלוהים" נקשר פעמים רבות למשיח ובתור תואר משיחי, הוא הדגיש את אלוהותו.

ישוע מכונה במקומות רבים בשם "בן האלוהים". לדוגמה, במתי טז שאל ישוע את תלמידיו: "מָה אֹמְרִים הָאֲנָשִׁים עַל בֶּן הָאֱדָם, מִי הוּא... וְאַתֶּם מָה אֹמְרִים, מִי אָנִי?" על כך ענה שמעון כיפא בשם כל התלמידים ואמר: "אַתָּה הַמָּשִׁיחַ, בֶּן־אֱלֹהִים חַיִּים!" (פסוק 16). הנוסח היווני הוא: "אתה בן האלוהים החי". זהו שם אלוהי שניתן לישוע.

ג. אדון

שם נוסף שמדגיש את אלוהותו של ישוע הוא "אדון". המונח "אדון" משמש ביוונית הן לבני אדם והן לאלוהים. הברית החדשה מתייחסת לישוע בתואר "אדון" שמשמעותו אלוהים. רבים מהפסוקים שבהם משמש הכינוי "אדון" בקשר לישוע הם תרגום של פסוקים מהתנ"ך שבהם מופיע שמו הפרטי של אלוהים, שם ההוויה (יהוה).

שתי דוגמאות למקרים שבהם ישוע מכונה "אדון" במובן המקראי של "אדוני / יהוה" הן ממתי כב 43-45 (המצטט מתהילים קי 1; וממעשי השליחים ט 17). ראה הסבר בספרו של א' פרוכטנבאום "הנבואות המשיחיות בתנ"ך – עיון בנבואות על ביאת המשיח הראשונה", קרן אחווה משיחית, ירושלים 2009, עמ' 111-112).

ד. האלפא והאומגה / האלף והתו

שם נוסף שמדגיש את אלוהותו של המשיח הוא האלפא והאומגה, שהן האות הראשונה והאות האחרונה בא'-ב' ביוונית (בתרגום לעברית: "האלף והתו"). בספר ההתגלות א 8 ישוע נקרא "האלף והתו", משמע שהוא ההתחלה והסוף של הכול. זה תואם את הנאמר ביוחנן א 1: "בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר... וְאֵלֹהִים הָיָה הַדְּבָר". במילים אחרות, כל זמן שאלוהים היה קיים, הדבר – המשיח – היה קיים. הוא ההתחלה והוא התכלית, הקץ. קיומו של בן האלוהים מקביל לקיומו של אלוהים האב. אלוהים היה קיים מנצח נצחים והבן היה קיים מנצח נצחים. אם למישהו יש קיום נצחי, הוא אלוהים.

ה. הראשון והאחרון

"אָנִי הָרִאשׁוֹן וְהָאַחֲרוֹן וְהַיֵּחִיד" (התגלות א 17). תואר זה דומה ל"האלף והתו". "האלף והתו" מדגיש את ההתחלה ואת הסוף, "הראשון והאחרון" מצביע על העובדה שהוא היה קיים תמיד והוא יהיה קיים תמיד. גם תיאור זה מצביע בבירור על אלוהות.

ו. צלם של האלוהים

"וְהוּא צֶלֶם שֶׁל הָאֱלֹהִים הַבְּלָתִי נִרְאָה, בְּכוֹר כָּל בְּרִיאָה" (קולוסים א 15). משמעות המילה המתורגמת ל"צלם" היא "אבטיפוס", "הדמות בהתגלותה המוחשית". זוהי התגלותו הנראית לעין של הבלתי נראה, וכאן – של "האלוהים הבלתי נראה". המשיח הוא ההתגלות הנראית לעין של האלוהים הבלתי נראה. הוא צלם של האלוהים הבלתי נראה, תואר שמדגיש את אלוהותו.

ז. צלם עצמותו

"הוּא זֶהר כְּבוֹדוֹ וְצֶלֶם עֲצֻמּוֹתוֹ וְנוֹשֵׂא כָּל בְּדָבָרוֹ רַב־הַגְּבוּרָה, וְלֹאֲחֵר שֶׁעָשָׂה טְהוֹר חֲטָאִים יָשָׁב לִימֵין הַגְּדֹלָה בְּמְרוֹמָיִם" (עברים א 3).

כינוי זה דומה מאוד לשם השישי אבל קיים ביניהם הבדל מכריע. בעוד שבקולוסים א 15 הוא נקרא "צלם של האלוהים הבלתי נראה", בפסוק זה מופיעה מילה שונה ביוונית שמשמעותה "צלם מדויק", דמות או בבואה במובן של הטבעה בחמר. כאשר מישהו לוקח חפץ ולוחץ אותו לתוך חמר רך ואז מוציא אותו נותרת בתוך החמר הטבעה מדויקת של החפץ ששוקע בתוכו. כשישוע נקרא "צלם עצמותו", משמעות הדבר היא שישוע הוא ה"הטבעה" המדויקת של הטבע האלוהי. מאחר שאלוהים האב הוא אלוהים (באופן שלם ומלא, לא חלקי), גם הבן הוא אלוהים (באופן שלם ומלא). כל מה שנכון בנוגע לאלוהותו של אלוהים האב נכון גם לגבי אלוהותו של בן האלוהים, המשיח.

2. התכונות האלוהיות של המשיח

הראיה השנייה לאלוהותו של המשיח היא העובדה שהוא ניחן בכל תכונותיו של אלוהים. לאלוהים יש עשר תכונות שקיימות אך ורק בו. תכונות אלה מאפיינות גם את ישוע ומכאן נובע שגם הוא אלוהים.

א. נצחיות

המשיח נצחי. משמעות הדבר איננה רק שהוא יהיה קיים לעד בעתיד – דבר שנכון גם לגבי המלאכים והקדושים. אלא, נצחיות המשיח משמעה שהוא היה קיים גם בעבר מנצח נצחים.

במיכה ה' 1 נאמר אודות המשיח: "וּמוֹצְאֵתָיו מִקֶּדֶם מִיְמֵי עוֹלָם". פסוק זה מדגיש את נצחיותו של המשיח.

"בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר, וְהַדְּבָר הָיָה עִם הָאֱלֹהִים, וְאֵלֹהִים הָיָה הַדְּבָר" (יוחנן א' 1). פסוק זה קובע שקיומו של המשיח מקביל לקיומו של אלוהים. מאחר שאלוהים היה קיים מאז ומתמיד, מנצח נצחים, כך גם המשיח היה קיים מנצח נצחים.

פסוקים נוספים שמלמדים אודות נצחיותו של בן האלוהים: יוחנן ח' 58; קולוסים א' 17; עברים א' 11 ועוד.

ב. אינו משתנה

אלוהותו של ישוע מוצגת גם בעובדה שאין בו כל שינוי וחילוף. הוא נותר אותו הדבר בטבעו האלוהי, ללא כל הפחתה מכוחו האלוהי או צמצום שלו. שני קטעים באיגרת אל העברים מלמדים אודות מאפיין זה של המשיח.

"אֵתָה אֲדֹנָי לְפָנַי הָאֶרֶץ יִסְדָּתָהּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִיךָ שָׁמַיִם; הֵמָּה יֹאבְדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד, וְכָל־מַכְּבֹּד יִבְלֶה; כָּל־בֹּשֶׁת תִּחְלִיפֶם וַיִּחַלְפוּ, וְאַתָּה הוּא וְשִׁנוּתֶיךָ לֹא יִתְמוּ" (עברים א' 10-12).

"יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הוּא הוּא - אֶתְמוֹל, הַיּוֹם וּלְעוֹלָמִים" (עברים יג' 8).

דברים אלה נאמרים בהקשרם אודות טבעו האלוהי של ישוע. הוא לעולם לא ישתנה.

ג. קיום עצמי / בלתי תלוי

קיומו של המשיח הוא בלתי תלוי. הקיום שלנו תלוי באלוהים המקיים אותנו, אבל בן האלוהים קיים מעצמו:

"בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר, וְהַדְּבָר הָיָה עִם הָאֱלֹהִים, וְאֵלֹהִים הָיָה הַדְּבָר. הוּא הָיָה בְּרֵאשִׁית עִם הָאֱלֹהִים. הַכֹּל נִהְיָה עַל-יְדֵיו, וּמִבְּלַעֲדָיו לֹא נִהְיָה כֹּל אֲשֶׁר נִהְיָה" (יוחנן א' 1-3).

פסוקים אלה מדגישים את קיומו העצמי של המשיח, הקיום שאינו תלוי בדבר: יש בו חיים בעצמו. הוא אינו נברא. הוא היה קיים תמיד. על ידיו נהיה כל אשר נהיה וכל מה שנברא קיים כעת דרכו.

"כִּי כִשֶׁם שֶׁלֹאב יֵשׁ חַיִּים בְּעֵצְמוֹ, כֵּן גַּם נָתַן לְבֶן שִׁיְהִי לוֹ חַיִּים בְּעֵצְמוֹ" (יוחנן ה' 26).

העובדה שלבן יש "חיים בעצמו" מראה שהוא בעל קיום עצמי ללא תלות בכל גורם אחר.

ד. חיים

"בּוֹ הָיָה חַיִּים וְהַחַיִּים הָיוּ הָאוֹר לְבְנֵי הָאָדָם" (יוחנן א' 4).

אין מדובר בחיים שנבראו. החיים שבו לא נוצרו באמצעים טבעיים אלא, יש בו חיים. תכונה זו היא תכונה אלוהית. גם הפסוקים הבאים מעידים על כך: "אֲנִי הַדְּרָךְ וְהָאֲמֶת וְהַחַיִּים. אֵין אִישׁ בָּא אֶל הָאָב אֶלָּא דְרָכָי" (יוחנן יד' 6). "וְאַתָּה שָׂר הַחַיִּים הֲרָגְתָם - הוּא אֲשֶׁר אֱלֹהִים הִקִּימוּ מִן הַמֵּתִים..." (מעשי השליחים ג' 15).

ה. מלוא האלוהות

"הֵן בְּמִשִּׁיחִי, בְּגוֹפוֹ, שׁוֹכֵן כָּל מְלֹא הָאֱלֹהוּת" (קולוסים ב' 9).

תכונה זו מדגישה שכל מה שחייב להתקיים באלוהות - כל מה שמוכיח את אלוהות האב ואלוהות הרוח - נכון גם לגבי הבן; לכן גם הוא אלוהי. כל מה שנכון בנוגע לטבע האלוהי של אלוהים האב ולטבע האלוהי של רוח הקודש נכון לפיכך גם בנוגע לטבע האלוהי של בן האלוהים, המשיח.

ו. קדושה

"אֲכֵן כִּהֵן גָּדוֹל כְּזֶה יָאָה לָנוּ - קְדוּשָׁה, תְּמִים, טָהוֹר, נִבְדָּל מִחוּטְאִים וְנִשְׂא מַעַל הַשָּׁמַיִם" (עברים ז' 26).

פסוק זה מלמד בבירור שישוע הוא קדוש מעצם טבעו ומהותו. הקדושה שיש לקדושים היא קדושה "נרכשת" שמקורה בישוע המשיח. זו קדושה שמיוחסת לנו כאשר אנחנו "נחשבים צדיקים". צדקתו של ישוע איננה צדקה שניתנה לו או שיוחסה לו; קדושתו היא קדושת אמת מהותית שקיימת בקרבנו. לפיכך הקדושה היא אחת מתכונותיו.

ז. ריבונות

תכונה נוספת של המשיח היא ריבונותו: הוא בשליטה מוחלטת. לדוגמה, המסופר במתי ה 27-28 מעיד על כך שיש למשיח סמכות לחרוץ דין ומשפט. העובדה שלישוע יש סמכות להוציא לפועל את משפט האלוהים מוכיחה שהוא בעל שלטון מוחלט, ריבוני.

כך עולה גם ממתי כח 18:

"גַּשׁ יֵשׁוּעַ לְדַבֵּר אִתָּם וְאָמַר: 'נִתְּנָה לִי כָּל סְמֻכּוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ'."

ישוע מבהיר שסמכותו איננה רק עלי אדמות אלא תקפה גם בשמים.

כך נאמר גם ביוחנן יז 2:

"לְמַעַן יִתֵּן חַיֵּי עוֹלָם לְכָל מִי שֶׁנִּתְּנָתָ לּוֹ, כְּפִי הַסְּמֻכּוֹת שֶׁנִּתְּנָתָ לּוֹ עַל כָּל בָּשָׂר."

יצור נברא (מלאך או אדם) אינו מסוגל לתת חיי עולם למישהו אחר.

"עַל כֵּן הִגְבִּיהוּ אֱלֹהִים מְאֹד וְנָתַן לּוֹ אֶת הַשֵּׁם הַנְּעֻלָּה עַל כָּל שֵׁם, לְמַעַן תִּכְרַע בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ כָּל בְּרֵה, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּמִתַּחַת לָאָרֶץ" (פיליפים ב 9-10).

ניתן ללמוד על ריבונותו של בן האלוהים גם מהפסוקים הבאים: מעשי השליחים ב 36; האיגרת הראשונה לקורינתים יב 3; קולוסים א 18; איגרת פטרוס הראשונה ג 22; התגלות יט 16.

ח. כל יכול

ישוע הוא כל יכול, תכונה השמורה לאלוהים בלבד. מכאן שישוע הוא אלוהים.

"... מִשׁוּם שֶׁאֲנִי נוֹתֵן אֶת נַפְשִׁי וְאֶקַּח אוֹתָהּ שׁוּב. אִישׁ לֹא נֹטֵל אוֹתָהּ מִמֶּנִּי, אֶלָּא שֶׁאֲנִי נוֹתֵן אוֹתָהּ מֵעַצְמִי. יֵשׁ לִי סְמֻכּוֹת לִיתֵת אוֹתָהּ וְיֵשׁ לִי סְמֻכּוֹת לְקַחַת אוֹתָהּ שׁוּב. אֶת הַמְּצֹאָה הַזֹּאת קִבַּלְתִּי מֵאֵת אָבִי" (יוחנן י 17-18).

העובדה שיש לו כוח על חיוו - הן ליטול אותם והן להשיב אותם - מראה שהוא כל יכול בדרגה ייחודית. בכוחם של בני האדם ליטול את חיייהם אבל אין בכוחם להשיב את עצמם לחיים.

ניתן ללמוד על כך שבן האלוהים הוא כל יכול גם מהפסוקים הבאים: לוקס ח 25; האיגרת הראשונה לקורינתים טו 25, 28; פיליפים ג 21; קולוסים א 16-17; האיגרת השנייה לטימותיאוס א 12; עברים א 3; ז 25; יהודה 24; התגלות א 8.

ט. יודע הכול

המשיח הוא בעל ידע בלתי מוגבל. הוא יודע את כל מה שניתן לדעת; הוא יודע את כל מה שקיים במציאות הן בכוח והן בפועל (כלומר, הוא יודע גם את כל האפשרויות השונות של מה שעוד עשוי להתרחש).

הפסוקים הבאים מלמדים שלישוע ידע בלתי מוגבל: מתי יא 27; יוחנן א 48; ב 25; י 15; יג 1, 11; טז 30; יח 4; יט 28; האיגרת הראשונה לקורינתים ד 5; קולוסים ב 3; התגלות ב 23.

י. נמצא בכל מקום

המשיח נמצא בעת ובעונה אחת בכל מקום. רק אלוהים מסוגל להיות בכל מקום בו-זמנית.

ניתן ללמוד שישוע נוכח בכל מקום מהפסוקים הבאים: מתי יח 20; כח 20; יוחנן ג 13; יד 18, 20, 23.

3 מעשיו האלוהיים של המשיח

הוכחה נוספת לאלוהותו של ישוע היא העובדה שמעשיו הם מעשים אלוהיים. במילים אחרות, ישוע עושה מעשים שרק אלוהים מסוגל לעשות, ולפיכך זוהי ראיה נוספת לאלוהותו.

א. המשיח היה פעיל בבריאה

רק אלוהים לבדו מסוגל לברוא. ובכל זאת נאמר ביוחנן א 3 ו-10 שהעולם נברא על ידי:

"הַכֹּל נִהְיָ עַל-יְדֵיוֹ, וּמִבְּלִעְדֵיוֹ לֹא נִהְיָ כֹּל אֲשֶׁר נִהְיָ."

"בְּעוֹלָם הָיָה וְעַל-יְדֵיוֹ נִהְיָ הָעוֹלָם, וְהָעוֹלָם לֹא הִפְרִיז."

דברי שאול באיגרת הראשונה לקורינתים ח 6 מאשרים את מה שיוחנן לימד:

"הרי לנו יש אלהים אחד, האב אשר הכל ממנו ונאנחנו למענו; ואדון אחד, ישוע המשיח, אשר הכל דרכו ודרכו אנחנו מתקיימים".

שאול חוזר על כך בקולוסים א 16:

"כי בו נברא כל אשר בשמים ואשר בארץ, מה שנראה ומה שבלתי נראה, גם כסאות ורשיות וגם ממשלות ושלטונות. הכל נברא באמצעותו ולמענו".

גם מחבר האיגרת אל העברים מלמד זאת בפרק א פסוקים 2 ו-10. מהכתוב ברור שבן האלוהים עשה שמים וארץ ומכאן שהוא אלוהים.

ב. מקיים ונושא את כל היקום

"והוא קודם לכל וְהַכֹּל קִיָּם בּוֹ" (קולוסים א 17).

פסוק זה מלמד שהמשיח הוא זה שמקיים את היקום ושומר על המשך קיומו. הוא אותו "דבק" או "כוח אטומי" שהמדענים אומרים שמחזיק באופן מסתורי את האטומים ביחד ומונע מהם להתפוצץ ולהתפזר לכל עבר.

"הוא זהר כבודו וְצֶלֶם עֲצֻמּוֹתוֹ וְנוֹשֵׂא כֹל בְּדַבְרוֹ רַב־הַגְּבוּרָה, וְאַחַר שֶׁעָשָׂה טְהוֹר חֲטָאִים יָשָׁב לְיָמִין הַגְּדֹלָה בְּמְרוֹמִים" (עברים א 3).

לא רק בריאת היקום היא פועל ידיו של אלוהים אלא גם קיום הבריאה באופן מתמשך היא מעשה ידיו. ישוע עושה כל זאת, הוא נושא את כל היקום, ומכאן נובע שהוא חייב להיות אלוהים.

ג. סליחת חטאים

לאלוהים לבדו שמורה היכולת והזכות לסלוח על חטאים. המשיח מוחל על חטא וסמכותו זו מעידה על אלוהותו.

ישוע סולח על חטאים: מתי ט 2, 6; לוקס ה 24; ז 47-48.

ד. ישוע שולח את רוח הקודש אל העולם

"כִּבּוּא הַמְּנַחֵם אֲשֶׁר אֶשְׁלַח לְכֶם מֵאֵת הָאָב - רוּחַ הָאֱמֶת הַיּוֹצֵאת מֵאֵת הָאָב - הוּא יַעֲיֵד עֲלַי" (יוחנן טו 26).

כדי שמישהו יהיה מסוגל לשלוח את רוח הקודש, עליו להיות שווה לה או גדול ממנה. רוח הקודש היא אלוהים, ומאחר שבכוחו של ישוע לשלוח את רוח הקודש, משמעות הדבר היא שגם ישוע עצמו הוא אלוהים.

ה. התקומה מהמתים

המשיח יהיה אחראי להקים אנשים מהמתים – הן את הצדיקים והן את הרשעים:

"הן זהו רצון אבי: שְׁכַל הַרוּאָה אֶת הַבֵּן וּמֵאֲמִין בּוֹ יְהִי לוֹ חַיִּי עוֹלָם וְאֲנִי אֶקִּים אוֹתוֹ בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן" (יוחנן ו 40).

מאחר שרק אלוהים לבדו מסוגל להחיות, הרי שגם ישוע עצמו הוא אלוהים.

ו. המשפט הסופי

המשיח יוציא לפועל את המשפט הסופי. התנ"ך מלמד שבבוא היום ישפוט אלוהים כל חי. מה שיוחס בתנ"ך לאלוהים מיוחס בברית החדשה למשיח. כמובן שאם התנ"ך אומר שאלוהים אחראי על המשפט האחרון, והברית החדשה אומרת שישוע אחראי על המשפט האחרון, המסקנה המתבקשת היא שישוע חייב להיות אלוהים בעצמו.

ישוע הוא שישפוט את הגויים (מתי כה 31-46). ביוחנן ה 22-27 נאמר שהבן קיבל את הזכות לשפוט את הצדיקים ואת הרשעים. במעשי השליחים יז 31 הכריז שאול שאלוהים ייעד יום שבו ישפוט את כל בני האדם באמצעות בנו. ראה גם מעשי השליחים י 42; האיגרת השנייה לקורינתים ה 10; האיגרת השנייה לטימותיאוס ד 1.

4. המשיח מקבל הערצה וכבוד

ראיה רביעית לאלוהותו של ישוע היא העובדה שבני האדם מעריצים ועובדים את ישוע בצורה שראויה אך ורק לאלוהים. יתרה מכך, כשאנשים התייחסו אליו בהערצה והשתחוו לו כאל אלוהים הוא קיבל זאת וכך הראה שהוא טוען להיות אלוהים ומקבל את הכבוד שניתן לו כאלוהים.

דוגמאות לכך ניתן לראות במתי יד 33; יוחנן ט 38; כ 28. תאמא הספקן השתכנע לבסוף שישוע קם לתחייה. הוא לא רק האמין שישוע הוא אדם שקם מהמתים אלא האמין שישוע הוא אדונו ואלוהיו (שם, כ 28). ישוע לא תיקן את דבריו של תאמא, לא הורה לו להימנע מלכנותו "אלוהיי" ולא אסר עליו להתייחס אליו בכבוד ובהערצה השמורים לאלוהים לבדו. להפך, ישוע קיבל את דבריו ואת סגידתו של תאמא.

"ועוד, כְּאִשֶּׁר הוּא מְבִיא אֶת הַבְּכוֹר אֶל הָעוֹלָם, הוּא אוֹמֵר, 'וְהִשְׁתַּחֲוּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים'" (עברים א 6. הכוונה ב"כל אלוהים" היא שכל המלאכים ישתחוּ לו).

"...לְמַעַן תִּכְרַע בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ כָּל בְּרֵךְ, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּמִתַּחַת לָאָרֶץ" (פיליפים ב 10).

לא רק בני אדם כמו תאמא משתחוים לישוע אלא גם מלאכים. המלאכים משתחוים אך ורק לאלוהים.

5. מעניק חיי עולם

המשיח מסוגל להעניק חיי נצח וזוהי ראייה ברורה נוספת לטבעו האלוהי.

"אֵל תִּתְמָהוּ עַל זֹאת, כִּי תִבּוֹא שְׁעָה שְׁכָל שׁוֹכְנֵי קֶבֶר יִשְׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ, וַיֵּצְאוּ עוֹשֵׂי הַטּוֹב לְתַקְוָמָה שֶׁל חַיִּים וְעוֹשֵׂי הָרָע לְתַקְוָמָה שֶׁל מָשָׁפֵט" (יוחנן ה 28-29).

"זֶה רְצוֹן שׁוֹלְחֵי: שְׁלֵא יֵאבֵד לִי אִישׁ מְכָל אֲשֶׁר נָתַן לִי, אֲלֵא שְׁאֶקִּים אוֹתוֹ בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן. הֵן זֶהוּ רְצוֹן אָבִי: שְׁכָל הַרוֹאֶה אֶת הַבֵּן וּמֵאֲמִין בּוֹ יִהְיֶה לוֹ חַיֵּי עוֹלָם וְאֲנִי אֶקִּים אוֹתוֹ בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן" (שם, ו 39-40).

"...לְמַעַן יִתֵּן חַיֵּי עוֹלָם לְכָל מִי שֶׁנִּתְּנָה לוֹ, כִּפִּי הַסְּמֻכּוֹת שֶׁנִּתְּנָה לוֹ עַל כָּל בְּשָׂר" (שם, יז 2).

"אֲשֶׁר יִחְלִיף אֶת גּוֹפְנוֹ הַנְּחוּת וַיַּעֲשֶׂהוּ דוֹמָה לְגוֹפּוֹ הַהַדוּר כְּבוֹד, כִּפִּי כֹחַ יְכַלְתּוֹ לְשַׁעֲבֵד אֵלָיו אֶת הַכֹּל" (פיליפים ג 21).

6. המשיח והריבוי משולש הפנים הקיים באלוהים

אלוהים האב, בן האלוהים ורוח האלוהים הם שלושה שהם אחד – אלוהים אחד. המשיח שותף ב"שלושה שהם אחד" בשתי דרכים.

א. המשיח ואלוהים האב הם אחד

בין המשיח ואלוהים האב שוררת קרבה שאין גדולה ממנה:

"אֲנִי וְהָאָב אֶחָד אֲנַחְנוּ" (יוחנן י 30).

האב והבן מאוחדים במהותם. הם אחד באלוהותם.

"הַשֵּׁיב לוֹ יֵשׁוּעַ: 'מִי שְׁאוּהֵב אוֹתִי יִשְׁמַר אֶת דְּבָרֵי וְאָבִי יֵאֱהָב אוֹתוֹ; גַּם נָבּוֹא אֵלָיו וְנִשְׁכַּן אִצְלוֹ'" (שם, יד 23).

נאמר כאן שאלוהים האב ישכון אצל המאמין ובו-זמנית, ישכון בן האלוהים אצל המאמין. קיימת קרבה או אחדות מרבית בין המשיח ובין אלוהים האב. קרבה מסוג זה מתאפשרת רק משום שהם חולקים את אותה מהות אלוהית.

ב. המשיח ורוח הקודש הם אחד

הדרך השנייה שבה נגלית שותפותו של המשיח בריבוי משולש הפנים שבאלוהות היא קשר האחדות ההדוק השורר בין ישוע ובין אלוהים האב ורוח הקודש. ניתן ללמוד זאת ממתי כח 19: "עַל כֵּן לָכוּ וַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַגּוֹיִים לְתַלְמִידִים, הַטְּבִילוּ אוֹתָם לְשֵׁם הָאָב וְהַבֵּן וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ".

דוגמה נוספת:

"חֶסֶד הָאֲדוֹן יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ וְאַהֲבַת הָאֱלֹהִים וְהַתְּחַבְּרוּת בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עִם כְּלָכֶם!" (האיגרת השנייה לקורינתים יג 14).

7. המשיח עצמו טען לאלוהות

ראיה נוספת לאלוהותו של ישוע הן הטענות שהוא עצמו טען בקשר לעצמו, שבהן הוא מציג את עצמו כאלוהים. לאור טענות אלה, קיימות רק שלוש אפשרויות:

הראשונה היא שישוע היה מורה שקר ורמאי. הוא ידע שמה שהוא מלמד איננו אמת ובכל זאת טען את הדברים. **השנייה** היא שעיני ישוע עצמו היו אחוזות והוא האמין שכל מה שטען לגבי עצמו היה נכון. הוא הולך את עצמו שולל וטענותיו בנוגע לעצמו היו מוטעות. **השלישית** היא האפשרות היחידה התואמת את כתבי הקודש: הדברים שטען בקשר לעצמו אכן היו נכונים לגביו. כיצד הציג ישוע את עצמו כאלוהים? להלן ארבע מטענותיו לאלוהות.

א. ישוע טען לקרבה מוחלטת לאלוהים

הטענה הראשונה הייתה שהוא נהנה מיחסי קרבה מוחלטת עם אלוהים.

1. להכיר את המשיח משמעו להכיר את אלוהים

ישוע אמר ללא-מאמינים שמי שמכיר את המשיח, מכיר את אלוהים.

"שָׁאֵלוּ אוֹתוֹ: 'אִיפֹה אָבִיךָ?' הִשִּׁיב יֵשׁוּעַ: 'גַּם אוֹתִי גַם אֶת אָבִי אֵינְכֶם מְפִירִים. אֱלֹהֵי הַפֶּתַח אוֹתִי, גַּם אֶת אָבִי הֵייתֶם מְפִירִים'" (יוחנן ח 19).

הוא אמר דברים דומים גם למאמינים בו:

"אֱלֹהֵי הַפֶּתַח אוֹתִי גַם אֶת אָבִי הֵייתֶם מְפִירִים. מַעֲתָה אַתֶּם מְפִירִים אוֹתוֹ אֲפֹרָא רְאִיתֶם אוֹתוֹ!" (שם, יד 7).

2. לראות את המשיח משמעו לראות את אלוהים

"הַרְוֹאָה אוֹתִי רוֹאָה אֶת שׁוֹלְחִי" (שם, יב 45).

אלוהים הוא זה ששלח את המשיח. הוא אמר שכל מי שרואה אותו רואה גם את שולחו – את אלוהים.

הוא טען זאת גם ביוחנן יד 9:

"אֲמַר לוֹ יֵשׁוּעַ: 'יָמִים רַבִּים כָּל כֶּה אֲנִי עִמָּכֶם וְאֵינְךָ מְכִיר אוֹתִי, פִּילִפּוֹס? הַרְוֹאָה אוֹתִי רְאָה אֶת הָאָב, וּמֵדוּעַ אַתָּה אוֹמֵר 'הַרְוֹאָה לָנוּ אֶת הָאָב'?"

3. לקבל את המשיח משמעו לקבל את אלוהים

ישוע לימד שמי שמקבל את המשיח מקבל את אלוהים.

"כָּל הַמְקַבֵּל יֶלֶד אֶחָד כְּזֶה בְּשָׁמַי, אוֹתִי הוּא מְקַבֵּל; וְהַמְקַבֵּל אוֹתִי אֵינוֹ מְקַבֵּל אוֹתִי אֲלָא אֶת אֲשֶׁר שְׁלַחְנִי" (מרקוס ט 37).

מי ששלח את המשיח הוא אלוהים. המקבל את המשיח מקבל את אלוהים.

4. לכבד את המשיח משמעו לכבד את אלוהים

"...כְּדִי שֶׁהִלַּל יִכְבְּדוּ אֶת הַבֵּן כְּמוֹ שֶׁמְכַבְּדִים אֶת הָאָב. מִי שֶׁאֵינוֹ מְכַבֵּד אֶת הַבֵּן, אֵינוֹ מְכַבֵּד אֶת הָאָב אֲשֶׁר שְׁלַח אוֹתוֹ" (יוחנן ה 23).

מי שאינו מכבד את בן האלוהים אינו מכבד את האב, אבל מי שמכבד את הבן מכבד את האב.

5. אחדות יחידה במינה עם אלוהים

"אֲנִי וְהָאָב אֶחָד אֲנַחְנוּ" (שם, י 30).

ב. ישוע טען שמי שמאמין בו ייושע

"בּוֹאוּ אֵלַי כָּל הַעֲמִילִים וְהַעֲמוּסִים וְאֲנִי אֶמְצֵא לָכֶם מְנוּחָה" (מתי יא 28).

"הַמְאֲמִין בְּבִן יֵשׁוּעַ עוֹלָם, אֲפֹרָא הַמְסַרְבֵּל לְהֶאֱמִין בְּבִן לֹא יִרְאָה חַיִּים, אֲלָא חַרוֹן אֱלֹהִים חַל עָלָיו" (יוחנן ג 36).

"אֵל יִבְהַל לְבַבְכֶם. הָאֲמִינוּ בְּאֱלֹהִים; הָאֲמִינוּ גַם בִּי" (שם, יד 1).

"וְאֵלֶּה הֵם חַיֵּי עוֹלָם: שִׂיכִירוֹ אוֹתְךָ, אֱלֹהֵי הָאֲמֵת לְבַדּוֹ, וְאֶת אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ - אֶת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ" (שם, יז 3).

ג. ישוע טען להיותו אדונם של תלמידיו

במתי י 37-39 טען המשיח לבעלות מוחלטת על אלה שהוא אדונם; הוא מצפה להם למסירות מוחלטת:

"האֹהֶב אֶת אָבִיו אוֹ אֶת אִמּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינוֹ כֹּדַאי לִי, וְהַאֹהֶב אֶת בְּנוֹ אוֹ אֶת בִּתּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי אֵינוֹ כֹּדַאי לִי. וְמִי שֶׁאֵינוֹ לֹקֵחַ אֶת צְלוֹבוֹ וְהוֹלֵךְ אַחֲרַי אֵינוֹ כֹּדַאי לִי. הַמוֹצֵא אֶת נַפְשׁוֹ יֵאָבֵד אוֹתָהּ, וְהַמְאִיֵּד אֶת נַפְשׁוֹ לְמַעַנִי יִמְצָא אוֹתָהּ".

ד. ישוע טען שהוא הריבון השולט בחוקים וביסודות שכונן אלוהים

מבחר דוגמאות לכך: הוא טען שהוא אדון המקדש, הגדול מהמקדש (מתי יב 6); שהוא אדון השבת (שם, 8); שהוא בעל הסמכות במלכות האלוהים (שם, טז 19); שהוא אדון הברית (שם כו 28); הוא טען לשלטון מוחלט על החוקים והיסודות של אלוהים.

8. המשמעות של kenosis

כאשר עוסקים באלוהותו של המשיח חובה לדון בפיליפים ב 5-11. קטע זה עוסק במה שהתיאולוגים מכנים kenosis. המילה היוונית שממנה נגזר המונח kenosis מופיעה בקטע זה ומשמעותה היא "להריק את עצמך", "לרוקן" או "לפנות".

"ריקון" כלשהו התרחש כאשר בן האלוהים לבש בשר. יש מי שסבורים שכאשר ישוע היה לאדם הוא רוקן את עצמו מאלוהותו - ויתר על היותו אלוהים. אבל אילו היה זה אפשרי שמישהו יוותר על היותו אלוהים, הרי שהוא לא היה אלוהים מלכתחילה. האם פסוקים אלה מלמדים שישוע ויתר על אלוהותו בזמן שחי עלי אדמות וחדל להיות אלוהים, או שהם מלמדים משהו אחר? עיון מעמיק בטקסט יספק מענה לשאלות אלה.

פסוק 5 משמש כחוליה מקשרת בין מה שנאמר בפסוקים 1-4 ובין מה שייאמר בפסוקים 6-11.

"יְהֵא בְכֶם הַלֵּךְ רוּחַ זֶה אֲשֶׁר הָיָה בְּמִשִּׁיחַ יֵשׁוּעַ".

שאלו אומר שעלינו לדאוג גם לענייני הזולת ומעודד אותנו לפתח את הלך הרוח אשר היה במשיח – באופן מתמשך, כהרגל. כדי לחקות את המשיח עלינו לכוון את מחשבותינו, באופן יומי וכהרגל, אל המשיח, ולאמץ את הלך הרוח המיוחד והטהור שלו.

חלקו הראשון של פסוק 6 מדגיש את קיומו מאז ומתמיד:

"הוא אֲשֶׁר הָיָה קִיָּם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים..."

הוא היה קיים תמיד "בדמות אלוהים". מדובר בקיום מתמשך, נצחי. לישוע היה קיום "בדמות אלוהים" קודם שלבש בשר והיה לאדם. אם מישהו קיים "בדמות אלוהים" משמעות הדבר היא שהוא אלוהים עצמו.

ואכן, בחלקו השני של פסוק 6 מדובר בבירור על אלוהותו:

"הוא אֲשֶׁר הָיָה קִיָּם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים לֹא חָשַׁב לְשַׁלַּל הָיִוֹת שְׁוֶה לְאֱלֹהִים..."

החלק הראשון של הפסוק מלמד על קיומו התמידי של ישוע, והחלק השני מלמד על היותו שווה לאלוהים. הוא היה קיים בדמות שבאופן טבעי משמעותה היא היותו שווה לאלוהים. מי ששווה לאלוהים הוא בעצמו אלוהים. הלך הרוח של המשיח בא לידי ביטוי כאשר בחר לא להחשיב את קיומו הנישא, השווה לאלוהים, כעילה לשמור לעצמו את הכבוד שמגיע לאלוהים. במילים אחרות, הוא לא החשיב את השוויון לאלוהים כמשהו שביכולתו להשתמש בו באופן אנוכי לתועלתו האישית. הוא היה מוכן להתקיים בדמות אחרת, שונה מדמות האלוהים.

על איזו דמות מדובר? הפסוק הבא, המדבר על ההתגשמות בבשר של המשיח, מבהיר זאת:

"אֵלָא הֵרִיק אֶת עַצְמוֹ, נָטַל דְּמוֹת עֶבֶד וְנִהְיָה כְּבְנֵי אָדָם..."

יש לשים לב לשני דברים בפסוק זה. ראשית, מה לא נאמר בו בנוגע לריקון עצמו. המשיח לא הריק את עצמו מדמות האלוהים, וגם לא החליף את דמות האלוהים בדמיון לבני אדם. הרעיון איננו "לוותר על משהו" אלא "להוסיף ל-". האמירה "הריק את עצמו" בטקסט היווני היא רק חלק מהרעיון. המשך המשפט מתאר את טיבה של ההשפלה שלו - הוא "נטל דמות עבד ונהיה כבני אדם". דמות העבד לא החליפה את דמות האלוהים ולא החליפה את היותו שווה לאלוהים, אלא נוספה עליהם. התמונה המצטיירת היא שהמשיח הוסיף לדמותו האלוהית את התוספת של האנושיות.

שנית, יש לשאול: ממה הוא הריק את עצמו, אם לא הריק עצמו מדמות האלוהים או מהיותו שווה לאלוהים? התשובה היא שהוא הריק את עצמו מהזכות להשתמש באופן עצמאי בעשר התכונות האלוהיות שמנינו לעיל. בתור אלוהים הייתה לו זכות מלאה להשתמש בהן באופן עצמאי, אבל הוא ויתר על כך והשתמש בהן רק בהתאם לרצונו של אלוהים האב.

לכן נכתב שהוא לא רק נהיה כבני אדם אלא כתוב בבירור שהוא נטל דמות עבד – נטל את תפקיד העבד. כמובן, עבד הוא מישהו שיש לו אדון, שלו הוא מציית. זוהי תמונה של המשיח שהריק את עצמו מהזכות העצמאית להשתמש בתכונותיו האלוהיות. הוא הפך להיות כעת עבד ארצי של אלוהים האב. הוא ישתמש בתכונותיו רק בהתאם לרצון אלוהים האב. הוא אמנם כל יכול אבל לא ישתמש ביכולת זו אלא אם ירצה כן אלוהים האב. הוא יודע הכול, אבל לא ישתמש בכך אלא בהתאם לרצונו של אלוהים האב. אי לכך היו דברים שישוע, כאדם, לא ידע. למשל, הוא לא ידע מתי הוא יחזור. הוא לא ידע זאת מפני שלא השתמש ביכולתו לדעת הכול כי אלוהים לא רצה שישתמש ביכולת הזאת. כאשר ישוע התגשם בבשר והיה לאדם, אלוהותו לא הצטמצמה. כשהיה לאדם הוא נטל על עצמו את האנושיות בנוסף לאלוהותו.

פסוק 8 מתאר את צליבתו:

"...וְכַאֲשֶׁר הָיָה בְּצוּרְתוֹ כְּאָדָם, הִשְׁפִּיל עַצְמוֹ וְצִיַּת עַד מוֹת, עַד מוֹת בְּצֶלֶב".

כאשר בני אדם הביטו בישוע, הם ראו אותו "בצורתו כאדם". הם לא ראו אותו במהות האלוהית אלא ראו אותו כאדם. הכול הכירו אותו כאדם. היה זה חלק מהשפלתו, חלק מצייתנותו לאלוהים האב. הוא הריק את עצמו מכוחו האלוהי הבלתי מוגבל כשלא השתמש ביכולת זו כדי למנוע מבני האדם להוציא אותו להורג. מאחר שבן האלוהים היה מוכן לוותר ולא להיות קיים רק בדמות האלוהים – הוא נטל דמות / צורה של אדם בנוסף לקיומו בדמות האלוהים.

מאחר שהוא היה מוכן לרוקן את עצמו בדרך זו, הבטיח אלוהים האב לרומם אותו מעל הכול:

"עַל כֵּן הִגְבִּיהוּ אֱלֹהִים מְאֹד וְנָתַן לוֹ אֶת הַשֵּׁם הַנִּעְלָה עַל כָּל שֵׁם, לְמַעַן תִּכְרַע בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ כָּל בְּרֵךְ, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּמִתַּחַת לָאָרֶץ, וְכָל לְשׁוֹן תִּוְדָה כִּי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הוּא הָאֲדוֹן, לְתַפְאֶרֶת אֱלֹהִים הָאָב" (פסוקים 9-11).

אי לכך המשיח התפאר כאשר עלה לשמים. לפי פסוק 9 הוא הוגבה מהמוות לכבוד ולכוח בלתי רגילים. פסוק 10 מכיר בשלטונו הריבוני ביקום כולו. לפי פסוק 11, היקום כולו ייתן כבוד ויקר למשיח בתור אדון.

מהי משמעות ה-kenosis? אין הכוונה שהוא שלל מעצמו את "צורת האלוהים". הכוונה היא שהמשיח הניח בצד את השימוש העצמאי בתכונותיו האלוהיות שבהן באה לידי ביטוי "צורת האלוהים". במקום זאת הוא נטל צורה, בשר וטבע אנושיים כשהתגלם בבשר ונולד מבתולה. הריקון העצמי חולל שינוי במעמדו - ממעמד של אלוהים לעמדת עבד. בהשתנות הזאת הוא לא שלל מעצמו את אלוהותו או ויתר עליה. בצורתו כאדם הוא המשיך להחזיק בכל התכונות האלוהיות שלו, אבל לא הפגין את אלוהותו מלבד כאשר היה זה רצון אלוהים האב. כך, אפילו במהלך שהייתו הארעית עלי אדמות כאדם, הוא המשיך להיות אלוהים.